

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Adroddiad i gyfarfod Cabinet Cyngor Gwynedd

Dyddiad y cyfarfod:	27 Tachwedd 2018
Aelod Cabinet:	Y Cynghorydd Dafydd Meurig
Swyddog Cyswllt:	Gareth Jones, Uwch Reolwr Gwasanaeth Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd
Rhif Ffôn Cyswllt:	34092
Teitl yr Eitem:	Datganiad o effaith lleol yn sgil datblygiad gorsaf bŵer niwclear newydd, Wylfa Newydd, Ynys Môn.

1. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

- 1.1. Fod y Cabinet yn cymeradwyo'r datganiad o effaith lleol drafft yn Atodiad 1.
- 1.2 Fod y Cabinet yn dirprwyo'r hawl i'r Pennaeth Adran Amgylchedd, i wneud man addasiadau a chywiriadau fel bod angen i'r datganiad drafft ac i ychwanegu tystiolaeth berthnasol i gefnogi cyfeiriad y datganiad drafft, cyn cyflwyno'r ddogfen i'r Arolygiaeth Gynllunio erbyn y 4 Rhagfyr 2018.

2. Y RHESWM DROS YR ANGEN AM BENDERFYNIAD

- 2.1 Ar y 1 Mehefin 2018 cyflwynodd cwmni Pŵer Niwclear Horizon (PNH) gais ar gyfer Gorchymyn Cydsyniad Datblygu (DCO) i'r Ysgrifennydd Gwladol (drwy'r Arolygiaeth Gynllunio), am orsaf pŵer niwclear newydd i ddatblygu prosiect Wylfa Newydd.
- 2.2 Yn unol â threfniadau statudol, rhoddwyd 28 diwrnod i'r Arolygiaeth Gynllunio i wirio'r cais er mwyn sicrhau fod yr wybodaeth a gyflwynwyd yn bodloni'r gofynion perthnasol, a chadarnhawyd yn ffurfiol ar 28 Mehefin 2018 fod y cais wedi ei dderbyn. Nodir yn dilyn derbyn y cais fod yr amserlen ar gyfer y broses o hyn allan yn gyfan gwbl yn nwylo'r Arolygiaeth Gynllunio.
- 2.3 Er nad yw Wylfa Newydd wedi ei leoli yng Ngwynedd, bydd y datblygiad ar yr un llaw yn gyfle i'r economi leol, ond ar y llaw arall bydd yn creu heriau i Wynedd o ran materion megis isadeiledd a thrafnidiaeth, cyflenwad tai, y farchnad lafur, gwasanaethau cyhoeddus a'r iaith Gymraeg.
- 2.4 Mae angen penderfyniad felly gan y bydd y Datganiad o Effaith Lleol (Drafft) yn Atodiad 1, yn cyfleu barn y Cyngor ar yr effaith lleol ar Wynedd, yn sgil cynllun Wylfa Newydd, ac yn cael ei gyflwyno fel tystiolaeth i'r Arolygiaeth Gynllunio fel rhan o'r broses archwiliad.

3. CYFLWYNIAD AC YSTYRIAETHAU PERTHNASOL

3.1. Cefndir

- 3.1.1 Sefydlwyd yr egwyddor o leoli gorsaf niwclear newydd yng ngogledd Ynys Môn yn Natganiad Polisi Cenedlaethol Cyffredin Ynni 2011 Llywodraeth y DU a chyhoeddodd menter newydd, sef Pŵer Niwclear Horizon, eu bwriad i ddatblygu'r safle. Yn fwy diweddar a cyn i'r cais DCO gael ei gyflwyno, cafwyd datganiad gan Lywodraeth y DU oedd yn cefnogi cyfrannu tuag at gyllido'r prosiect.

Beth mae'r cais DCO yn ei gynnwys?

- 3.1.2 Nodir fod y cais DCO yn cynnwys:

- i. Yr orsaf bŵer sydd yn cynnwys dau adweithydd a datblygiadau eraill ar safle fel draeniau, mynedfeydd a pharcio, strwythurau dros dro, tirlunio ayb
- ii. Gwaith Morol parhaol a dros dro yn cynnwys cyfleusterau dadlwytho, system oeri dŵr a strwythurau dros dro
- iii. Cyfleusterau amgen megis canolfan rheoli argyfwng
- iv. Datblygiadau cysylltiedig sy'n cynnwys llety gweithwyr, cyfleusterau parcio a theithio dros dro, canolfan logisteg dros dro, newidiadau priffyrdd a gwaith creu cynefinoedd

- 3.1.3 Wedi i'r orsaf niwclear fod yn weithredol bydd ar waith am 60 mlynedd cyn iddo gael ei dad-gomisiynu. Does fawr o newid o ran natur y datblygiad ers yr ymgynghoriadau a fu cyn cyflwyno'r cais DCO, er bod y gost wedi cynyddu i oddeutu £15 biliwn. Bydd hyd at 9,000 yn gweithio ar y safle pan fydd yr adeiladu ar ei anterth a 850 yn gweithio yno pan fydd yr Orsaf ar waith. Mae'r cais hefyd yn dal i gynnwys darpariaeth o lety pwrpasol dros dro ar ffurf campws ar y safle, ar gyfer oddeutu 4000 o weithwyr yn benodol ar gyfer y wedd adeiladu'r orsaf.

Beth yw'r broses a'r amserlen ar gyfer delio gyda'r cais?

- 3.1.4 Ers derbyn y cais DCO, mae'r Arolygiaeth Gynllunio wedi cadarnhau'r amserlen ar gyfer delio gyda'r cais a cheir y manylion mewn llythyr sydd yn y linc isod:

<https://infrastructure.planninginspectorate.gov.uk/document/EN010007-002070>

- 3.1.5 Mae'r llythyr yn gosod allan amserlen ar gyfer archwilio'r cais DCO a nodir fod cyfnod statudol o 6 mis ar gyfer archwilio'r cais. Dyma rai o'r dyddiadau fydd mae'n debyg yn fwyaf perthnasol i'r Cyngor o ran yr archwiliad:

- 23 Hydref 2018: Cyfarfod Rhagarweiniol (wedi ei gynnal a'r Cyngor wedi mynychu)
- 24 Hydref 2018: Diwrnod cyntaf yr archwiliad gyda gwrandawriad ar y DCO drafft wedi ei gynnal a'r Cyngor wedi mynychu
- 4 Rhagfyr 2018: Angen cyflwyno'r **datganiad o effaith lleol** a datganiad o dir cyffredin

- Ionawr 2019 i Fawrth 2019 - mynychu gwrandawiadau perthnasol gan ddefnyddio'r **datganiad o effaith lleol** fel y sail tystiolaeth
- 23 Ebrill 2019: Yr archwiliad yn cau

3.1.6 Nodir y bydd yr archwiliad yn cynnwys gwrandawiadau ar feysydd gwaith amrywiol fydd yn seiliedig ar yr 11 o brif faterion sydd wedi ei hadnabod yn llythyr diweddar yr Arolygiaeth. Bydd y Cyngor yn mynychu rhai o'r gwrandawiadau fydd yn cael eu cynnal yn yr archwiliad, a hefyd ymateb i gwestiynau fydd yn codi gan yr Arolygiaeth drwy gydol y broses.

3.1.7 Bydd y datganiad o effaith lleol fydd yn cael ei gyflwyno i'r Arolygiaeth Gynllunio yn cynnwys y sail tystiolaeth fydd y Cyngor yn ei ddefnyddio i ymateb i faterion fydd yn codi yn y gwrandawiadau perthnasol, ac er mwyn ymateb i gwestiynau gan yr Arolygiaeth Gynllunio yn ystod yr Archwiliad.

Ar ôl i'r archwiliad gau, dyma fydd y camau nesaf:

- Argymhelliad a phenderfyniad gan Lywodraeth y DU (cyfnod 6 mis) cyn diwedd Hydref 2019

Ar ôl y penderfyniad, dyma'r camau a'r amserlen a ragwelir:

- Cyflwyno gwybodaeth i gyd-fynd a gofynion y DCO (hyn yn debyg i geisiadau i gyd-fynd a gofynion amodau cynllunio) - cyfnod 6 mis
- Gwaith adeiladu'n cychwyn hwyr yn 2020 hyd at 2027

3.2. Ymateb y Cyngor i'r cais DCO sydd wedi ei gyflwyno

3.2.1 Ers y cyfnod cyn cyflwyno'r cais DCO, mae'r Cyngor wedi sefydlu Grŵp Datblygiadau Mawr, sydd yn grŵp mewnol trawsadrannol ar gyfer ymateb i geisiadau fel Wylfa Newydd. Mae'r Cyngor, drwy fewnbwn y grŵp, wedi ymateb i'r 3 ymgynghoriad ffurfiol a'r ymgynghoriad anffurfiol fu ar y DCO drafft.

3.2.2 Yn dilyn cyflwyno a derbyn y cais DCO, bu raid i'r Cyngor, drwy'r Grŵp Datblygiadau Mawr ddarparu sylwadau perthnasol ar y cais i'r Arolygiaeth Gynllunio erbyn 13 Awst 2018, gyda'r disgwyl i'r sylwadau fod yn grynodedig o ddim mwy na 500 o eiriau. Mae safbwynt y Cyngor yn sgil adolygiad o'r DCO a gyflwynwyd, yn gyson gyda'r safbwynt a roddwyd wrth ymateb i'r ymgynghoriadau amrywiol cyn i'r cais gael ei gyflwyno. Atodir sylwadau perthnasol a gyflwynwyd i'r Arolygiaeth Gynllunio'n Atodiad 2, sydd yn gosod allan ymateb lefel uchel y Cyngor ac yn gosod fframwaith ar gyfer y datganiad o effaith lleol (drafft) sydd yn Atodiad 1. Nodir fod yr ymateb yn Atodiad 1 a'r materion a godir yn y datganiad o effaith lleol, yn gyson gydag ymatebion y Cyngor i ymgynghoriadau cyn cyflwyno'r cais DCO.

3.2.3 Nodir nad yw'n ofyn statudol i'r Cyngor gyflwyno datganiad o effaith lleol ond gan ystyried graddfa sylweddol prosiect Wylfa Newydd, a'i sgil effeithiau posib ar Wynedd, credir ei bod yn bwysig i'r Cyngor wneud hyn. Gweler fod y datganiad drafft yn nodi'r effeithiau lleol cadarnhaol, niwtral a negyddol yn sgil y datblygiad gan gyfeirio at y rhesymeg a'r dystiolaeth (lle'n berthnasol) i gefnogi hynny. Mae'r datganiad drafft yn cynnwys y prif rannau canlynol:

- i. Proffil o Wynedd a lleoliad y datblygiad mewn perthynas â Gwynedd
- ii. Trosolwg a gwerthusiad o bolisiau cynllunio a dogfennau perthnasol
- iii. Effeithiau lleol posib o safbwynt:

- Priffyrdd a thrafnidiaeth
- Materion yr economi, megis y farchnad lafur a thwristiaeth
- Effaith ar yr iaith Gymraeg
- Materion tai
- Gwasanaethau cyhoeddus

3.2.4 Y pryder pennaf sydd gan y Cyngor yn dal i fod, yw nad oes ystyriaeth ddigonol wedi ei roi gan PNH i'r sgil effeithiau posib ar Wynedd (ardal Arfon yn fwy penodol), nac unrhyw ystyriaeth felly i beth fydd yn digwydd os nad yw eu rhagdybiaethau yn gywir o ran:

- i. lle bydd gweithwyr yn byw yn ystod y gwaith adeiladu,
- ii. beth fydd y sgil effeithiau o ran materion trafnidiaeth (traffig a theithio),
- iii. beth fydd yr effaith ar yr iaith Gymraeg a chymunedau
- iv. beth fydd yr effaith ar y farchnad lafur a'r economi, a
- v. beth fydd yr effaith ar wasanaethau cyhoeddus?

3.2.5 Mae'r pryderon sydd yn cael eu codi gan y Cyngor o ran sgil effeithiau sydd yn wahanol i'r rhai a ragdybir, i'w gweld yn cael eu profi gyda datblygiad Gorsaf Niwclear Atomfa Hinkley Point yng Ngwlad yr Haf, sydd yn y broses o gael ei adeiladu ar hyn o bryd. Pwynt pwysig i'w nodi yma yw mai oddeutu 5600 o weithiwyd a ddisgwylir yn Hinkley ar ei hanterth o'i gymharu gyda hyd at 9000 gydag adeiladu Wylfa Newydd. Mae'r datganiad yn Atodiad 1 yn cyfeirio at yr hyn sydd yn / wedi digwydd gyda datblygiad Hinkley, fel enghraifft cyfredol o sgil effeithiau posib datblygiad Wylfa Newydd. Nodir hefyd fod y Cyngor eisoes wedi cyfeirio PNH i edrych ar yr hyn sydd yn digwydd yn Hinkley, ac i sicrhau fod unrhyw wersi'n cael eu dysgu gyda'r cais DCO ar gyfer Wylfa Newydd. Mae'r Cyngor hefyd wedi pwysleisio'r angen sicrhau bod mesurau lliniaru cadarn yn cael eu rhoi yn eu lle mewn ymgynghoriad gyda'r Cyngor a budd-ddeiliaid eraill.

3.2.6 Mae'r cais DCO yn cynnwys gwybodaeth lefel uchel ynglŷn â chynnwys dechreuol ar gyfer cytundeb 106 a fframwaith ar gyfer monitro ac ymateb mewn da bryd i unrhyw sgil effeithiau. Prin yw'r cyfeiriad yn y dogfennau yma at Gyngor Gwynedd, er gwaethaf sylwadau'r Cyngor wrth ymateb i ymgynghoriadau cyn i'r cais DCO gael ei gyflwyno. Nodir fod y datganiad yn cynnwys dymuniad fod y Cyngor yn disgwyl cael mewnbwn i drafodaethau ynglŷn â'r cytundeb 106 er mwyn ceisio sicrhau:

- i. bod mesurau lliniaru'n cael eu darparu i gyfarch yr effaith, lle bynnag yn ddaearyddol mae'r effaith yn cael ei achosi a bod mesurau lliniaru yn cyfarch effeithiau ar Wynedd mewn sefyllfaoedd lle fod yr effaith yn wahanol / gwaeth na'r hyn a ragdybir gan PNH.
- ii. cyfeiriad at Wynedd lle'n berthnasol mewn cytundeb 106, gan gynnwys unrhyw fframwaith fonitro, mesurau lliniaru ac arian / adnoddau cysylltiedig â bod Gwynedd yn dymuno bod yn rhan o drafodaethau yn ymwneud a pharatoi a chytuno ar y dogfennau yma.
- iii. bod y Cyngor gyda chynrychiolaeth ar Fwrdd Rhaglen / neu gyffelyb fydd yn cael ei sefydlu ar gyfer cyfnod adeiladu'r prosiect i gymryd trosolwg ac i wneud penderfyniadau ar ryddhau arian / adnoddau ar gyfer lliniaru effeithiau mewn da

bryd, yn ogystal â grwpiau maes (e.e. Tai, Iaith, trafnidiaeth ac ati) fydd yn eistedd o dan y Bwrdd Rhaglen.

- 3.2.7 Rhaid nodi hefyd y bydd yna sgil effeithiau cadarnhaol yn sgil datblygiad Wylfa Newydd ac y byddwn fel Cyngor yn dymuno bod yn rhan o drafodaethau i sicrhau fod y buddion yn cael eu lledaenu i Wynedd ac i'r rhanbarth.
- 3.2.8 Gyda'r math yma o gais disgwylir i'r datblygwr a'r Cyngor (yn ogystal â budd-deiliaid eraill), gynnal trafodaethau i weld os oes yna dir cyffredin ar agweddau o'r cais. Y bwriad yw ceisio sicrhau bod y trafodaethau yn yr archwiliad yn canolbwyntio ar y materion lle nad oes cytundeb. Allbwn hyn fydd datganiad o dir cyffredin sydd yn ddogfen dechnegol sydd yn y broses o gael ei pharatoi a fydd yn cael ei chyflwyno i'r Arolygiaeth Gynllunio ar yr un adeg a'r Datganiad o Effaith Lleol.

4. CAMAU NESAF AC AMSERLEN

Cyflwyno'r Datganiad o Effaith Lleol i'r Arolygiaeth Gynllunio erbyn y 4 Rhagfyr 2018

5. UNRHYW YMGYNGHORIADAU A GYNHALIWDYD CYN ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

Ymgynghoriadau a mewnbwn holl Adrannau perthnasol y Cyngor.

BARN Y SWYDDOGION STATUDOL

Prif Swyddog Cyllid:

Mae paratoi datganiad o effaith leol cynhwysfawr ar ran Cyngor Gwynedd yn hanfodol. Rwyf yn fodlon nad yw cynnwys yr ymateb yn gosod oblygiadau ariannol ar y Cyngor, felly nid oes gennyf sylwadau ar y cynnwys o safbwynt priodoldeb ariannol.

Swyddog Monitro:

Mae'r amserlen er mwyn cyflwyno Datganiad o Effaith Lleol wedi ei sefydlu gan yr Arolygiaeth Gynllunio fel rhan o'r broses ehangach o ran cais Gorchymyn Cydsyniad Datblygu. Mae gofyn i'r Cyngor gyflwyno'r datganiad erbyn y 4ydd Rhagfyr 2018 fel gall ardrawiadau y datblygiad ar Wynedd gael eu hystyried o fewn y broses, ac yn benodol er mwyn i'r Cyngor gyfrannu o fewn y gwrandawriadau sydd i'w cynnal. Nodir fod cryn waith wedi ei wneud yn draws adrannol er mwyn asesu ardrawiad ar Wynedd, ac rwyf yn fodlon fod y datganiad yn cyfarch y gofyn cyfreithiol ar y Cyngor o fewn y broses.

Atodiadau

- Atodiad 1:** Datganiad o effaith lleol (Drafft)
Atodiad 2: Sylwadau perthnasol y Cyngor